





POLITIČKE BILJEŠKE

Sprememba vlade v Romuniji

Po končani zasedbi Besarabije in Bukovine s strani ruskih čet je prišlo v romunjski vladi do krize. Ministrski predsednik Tatarescu je odstopil in mandat za sestavo vlade je dobil prejšnji zunanji minister Gigurtu, ki je vladno krmilo še bolj umeril na stran osi Rim — Berlin. Značilno je, da tvorijo večino vlade člani »železne garde«, ki so bili še ne pred letom dni strašno krvavo omenjeni. V vladi sedi deset članov omenjene garde, in 5 generalov ter drugih skrajnih desniciarjev. Vlada je izjavila, da bo njena politika v popolni soglasnosti z osovinsko politiko ter da bo njena notranja in zunanja politika čisto po vzoru totalitarnih držav. Bajje je

Romunija takoj po sestavi vlade zaprosila Nemčijo za vojaško svežo kar pa je Nemčija odklonila v zvezi z še nerešenim vprašanjem madžarske narodne manjšine v Transilvaniji. To vprašanje je sedaj še vedno pereče, vendar je Madžarska dobila zagotovilo da se bo to vprašanje rešilo na mirnem način po vojni. Zaradi tega sta Madžarska kakor tudi Bolgarija opustili ostro kompanijo napram Romuniji. Zanimivo je, da je med drugimi ministri postavljen tudi minister za narodne manjšine na Romunskem. Za ministra tega resora je bil izbran Nemeč Rot. Vendar pa ni bila, kakor Madžari izjavljajo, madžarska manjšina poklicana k sodelovanju po sedanjih prenovitvah v vladi.

ITALIJANSKA REVIIJA „L'EUROPA SUD ORIENTALE“

Naslovom »L'Europa Sud-Orientale« in dodatnim naslovom v srbsko-hrvatskem jeziku »Jugoistočna Evropa« je izšla te dni v Milanu prva številka italijanske revije, ki je posvečena raznim vprašanjem vse jugovzhodne Evrope, in sicer v naslednjih državah: Slovaški, Madžarski, Jugoslaviji, Rumuniji, Bolgariji, Grčiji, Turčiji in Albaniji, kakor to nazorno prikazuje tudi zemljevid jugovzhodne Evrope na prvi ovojni strani. Na robu prve strani je na kratko v vseh jezikih navedenih držav označen namen nove revije s temle besedami: »Edini časopis za razvoj gospodarskih, turističnih in kulturnih odnošajev med Italijo in državami jugovzhodne Evrope.«

terih glavni namen je, približati jugovzhodne države italijanskemu čitatelju. Omenimo med drugimi članek Umberta Urbanija o italijansko-jugoslovenskem kulturnem sodelovanju, članek Cossutte o jugoslovenskem zootehničnem premoženju, o vedno tesnejšem sodelovanju med Jugoslavijo in Madžarsko itd., da se omejimo samo na članke, ki se tičejo nas neposredno. V rubriki »Italijanski vesnik«, ki je namenjen čitateljem v jugovzhodni Evropi, da se pouče o razmerah v Italiji, čitamo tudi nekaj krajših informacij o Italiji v slovenskem jeziku. Kot slovensko posebnost v reviji naj omenimo tudi lepo reprodukcijo ljubljanske panorame z naslednjimi pospremnimi besedami: »Smehljajoča se in delavna prestolnica Slovenije z nebotičnikom ter starim gradom iz 15. stoletja, ki dominirata nad veličastno panoramo mesta in okolice«. Revija podaja nadalje opis Jugoslavije, življenjepisa našega zunanjega ministra ter kratak pregled izgovorjave nekaterih naših črk, ki jih italijanska abeceda ne pozna. Revija izhaja v prikopni zunanji opremi ter je predvsem informativnega značaja.

»CORRIERE DELLA SERA« O PREDSTOJECIM REFORMAMA U JUGOSLAVIJI.

Prema informacijama »Corriere della Sera« predvidjeno je u Jugoslaviji osnivanje nove sindikalne organizacije, i to posebno za Srbiju, posebno za Hrvatsku i posebno za Sloveniju. U tim organizacijama biti će grupirane sve kategorije poslodavaca te radnika i namještenika. Ulazak dra. Korošca u vladu znači, da će se formirati fronta nacionalne omladine, te se. — veli list. — u tome pravcu očekuju reforme na sveučilištima. — Na koncu list niše, da je dr. Korošec poznat kao antimason.

VATIKAN O BESARABII IN BUKOVINI.

Kakor pišejo švicarski listi, se je Italija sprijaznila z izvršenim dejstvom v pogledu Besarabije in Bukovine. Glasilo Vatikana »Osservatore Romano« pa je zelo

v skrbeh za usodo katoličanov v Besarabiji in Bukovini. Pri tem omenjeni list povdarja da je Besarabija mnogo bolj romunska kakor ruska in da to velja še bolj za Bukovino, kjer so bili Rusi vedno v manjšini. Za izbegle katoličane je papež dal veliko denarno pomoč.

OBUSTAVA »NOVE RIJEČI« I »VIDIKA«

U Zagrebu je prošil dana prestao izlaziti tjeđnik »Nova Riječ«, organ Samostalne Demokratske Stranke. List su uređivali senatori Većeslav Wilder i Sava Kosanović. — »Nova Riječ je motivirala taj prestanak konstataciom, da je razvoj vaniskih događajia sve više sprječava da vrši zadaću, koju je sebi bila namijenila.

Prestanak ovih listova registriran je u celokupnoj štampi u državi, a odjeknuo je i u talijanskim novinstvu.

FRANCOZI V DŽIBUTIJU NE PRIZNAVAJU PREMIJRA

Pretekli teden je dospela v Francosko Somalijo, kakor poroča angleška agencija Reuter, posebna italijanska vojaška delegacija, da v smislu italijansko-francoske pogodbe o premirju prevzame oblast nad Džibutijem. Toda poveljujoči francoski general je sporočil italijanski delegaciji, da sklenitve premirja ne priznava ter je stalvil delegaciji kratak rok za odhod. Italijani so nato takoj odšli.

TALIJSKO SLUŽBENO SAOPĆENJE O GUBICIMA U SADANJEM RATU.

Glavni stan talijanske oružane sile obielodanuje prvi popis gubitaka. Prilikom operacija na zapadnom alpskom bojištu poginula su 772 vojnika, a 243 su poginula u talijanskoj Istočnoj Africi. Ranjeno je 2980, a nestalo je 315 vojnika.

FRANCOSKE OBTOŽBE ANGLEŽEM

Zunanji minister nove francoske vlade Baudoin je izredno ostro napadel Anglijo. Po njegovih besedah je bil monakovski sporazum popolnoma Chamberlainovo delo. V vojno proti Nemčiji je vstopila Francija le po želji Anglije, ki je tudi sama prva napovedala vojno Nemčiji.

Baudoin je dalje dejal, da po porazu ob Meusi angleška armada ni hotela sprejeti načrta generala Weyganda za zavezniško protiofenzivo proti Nemčiji z jugovzhoda. Angleži so najprej oklevali, potem pa so se umaknili k obali. Francozi so se do zadnjega borili, da krijejo njihov umik. Na ta način so bile rešene štiri petine angleške vojske, Francozi pa so rešili samo polovico svojih vojakov.

ITALIJANSKA RADIJSKA UNIVERZA

V zadnjem času smo opazili, da je Italija še bolj razširila že itak svojo močno propagando. Če je bila prej obrnjena bolj proti zapadu, se je sedaj okrenila na Balkan. Še pred nedavnim so bili v ta namen ustanovljeni številni italijanski instituti pri nas in drugot, da bi čim bolj razširjali italijanstvo in italijansko kulturo. Tudi preko radija dela Italija z vsemi močmi in naj samo pri tem omenimo kolikor jezikov evropskih in azijskih se poslužujejo italijanske radijske postaje. Sedaj pa je Nacionalni institut za kulturno zvezo z inozemstvom (I. R. C. E.) organiziral tečaj na radiju, ki bo obravnaval italijansko kulturo in kulturne zveze Italije z inozemstvom pri katerih bodo predavali samo priznani profesorji. V izjavi je rečeno, da bo novo osnovana Italijanska radijska univerza nudila možnost vsem tujcem slediti današnjo italijansko kulturo.

RADIO V ITALIJANSKIH ŠOLAH

V zadnji številki službenega lista fašističke stranke »Foglio d'ordini« so bila objavljena navodila italijanskega prosvetnega ministra za poslušanje radia ter predvsem objav vojnih poročil v italijanskih ljudskih šolah tudi v času počitnic. Ta naloga je poverjena lokalnim organizacijam fašistične stranke, ki se morajo potruditi, da bo imela vsaka ljudska šola na razpolago radijski aparat in to predvsem šole na deželi. Učenci morajo priti poslušat vojna poročila vsaj enkrat na teden, priporočano pa jim je bilo, naj po možnosti poslušajo vsa italijanska vojna poročila.

KULTURNA KRONIKA  
Pred 80 leti je bila ustanovljena Mohorjeva družba

Dne 5 julija je poteklo 80 let, odkar je bila ustanovljena v Celovcu Družba sv. Mohorja, ki je imela veliko vlogo za povzdigo prosvete slovenskega naroda. Knjige, ki jih je izdajala omenjena družba, so imele velik pomen za kulturni napredek našega ljudstva. Skoro je ni bilo slovenske družine pred svetovno vojno, ki ne bi bila naročena na Mohorjeve knjige, ki že sedaj marsikje polnijo skromne in razkošne knjižnice ljubiteljev slovenske knjige. Velika večina Slovencev je zajemala iz njih duhovne dobrine dolgo vrsto let.

Mohorjevo družbo sta na dosedanjo podlago postavila znana koroška rodoljuba Andrej Einspieler in Anton Janežič, ki sta že obstoječe Društvo sv. Mohorja, (ustanovljeno 1852) ki je živetarilo ob dragi članarini, spremenila v cerkveno družbo. Tako je Družba sv. Mohorja, naslonjena na slovensko duhovščino, postala največja matica slovenske ljudske prosvete. Predolgo bi bilo naštetiti vse knjige, ki jih je družba izdala, naj samo pri tem navedemo vsem znano Grundovo Zgodovino slovenskega naroda. V teku svojega obstoja je Mohorjeva družba izdala več milijonov knjig. Najvišje število članstva je dosegla l. 1918, ko je imela 90.512 naročnikov. Z razdelitvijo slovenskega ozemlja na tri države, je bila družba občutno prizadeta in se je njeno članstvo zmanjšalo preko polovice.

JOSIP CRNOBORI NA IZLOŽBI HRVATSKIH UMJETNIK.

»Jutarnjem listu« (u broju od 9 VII) objavio je likovni kritičar tog lista Ivo Šrepić prikaz o slikarima i grafičarima na I godišnjioj izložbi hrvatskih umjetnika. U tom opsežnom prikazu govori se o svakom slikaru posebice. O našem Josipu Crnoborome, koji je također zastupan na izložbi, govori se veoma pohvalno.

MARŠAL GRAZIANI NOVI GUVERNER LIBIJE

Poveljnik italijanskih obožoenih sil, general Graziani, je bil imenovan tudi za generalnega guvernerja Libije.

„NAŠ ROD“  
navršio je jedanaestu godinu izlaženja

Preda mnom je čitavo jedanaesto godište slovenskog omladinskog časopisa »Novi rod«, što ga, izdaje »Mladinska Matica« odnosno »Jugoslov. učiteljsko udruženje« — sekcija za dravsku banovinu u Ljubljani, a uređuje poznati naš omladinski pisac i zemljak Josip Ribičić.

rem, zašto ovo, zašto ono i na hiljade takvih zašto? postavlja se svakog dana u dječijim mozgovima, a nikog nema da im ih lakim i njima razumljivim jezikom objasni. Učitelj svega toga ne dopiјеva. On se mora držati nastavne osnove. Roditelji ne stizavaju. Imaju oni svojih briga i glavobolja, a osim toga prečesto nisu ni sami u stanju da mnogo toga shvata, a kamo li da to još i protumače.

ne jedamput, ne dvaput, nego i deset puta. Još je jedna odlika toga časopisa, umjesto desetog broja koji bi trebao izaći na koncu školske godine, uredništvo daje svojim pretplatnicima besplatno tri knjižice. To im je najljepša poputbina za praznike.

